

Večernik

»JUTRA«

Leto V. (XII.), šte. 196

Maribor, ponedeljek 31. avgusta 1931

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem št. 200 v Ljubljani št. 3.405

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefonski

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Maribor na veleseljmu v Ljubljani

Na letošnji veleseljski razstavi v Ljubljani razstavljajo tudi naša mesta. Mariborsko razstavo je organizirala mestna občina s sodelovanjem najvažnejših mariborskih kulturnih predstavitev in posameznikov. Izmed mestnih institucij je vršil glavno delo mestni gradbeni urad, ki je pod vodstvom ing. Černeta in arh. Vičiča pripravil zbrano gradivo za razstavo. Poleg tega so samostojno pripravile gradivo naše znanstvene organizacije Zgodovinsko društvo, Pokrajinski arhiv, Študijska knjižnica in Muzejsko društvo, katerim je zlasti za razstavitve predvratne dobe pomagal general Maister na sličen način kot so z mestnim gradbenim uradom sodelovali mariborski umetniki. Tako da nudi razstava dvojno sliko: 1. Mesto Maribor, kakršno je s svojimi institucijami in deli ter življenjem in kulturnozgodovinsko sliko preteklega Maribora.

Vse gradivo o Mariboru je razstavljeno v veleseljskem paviljonu O ter v lopah paviljonov N in M. Pred vhodom v paviljon O stoji na visokem drogu ponosen klopec in označuje pokrajino v kateri leži Maribor. Grb nad vhodom v paviljon O združen z žezlom in mečem nekdanjih mariborskih sodnikov, vpelje tujca v zelenjem lepo dekorirano notranjost mariborskega paviljona v čigar središču leži relief kopališča na Mariborskem otoku. Okoli tega reliefa so razstavljene za slovensko kulturno delo v Mariboru značilni mariborski tisk, literatura o Mariboru in arhivalije, ki karakterizirajo mariborske važnejše kulturne delavce. V vitrinah okoli sten pa je razstavljen na eni strani prevrat leta 1918-1919. in nad tem Maribor v zgodovini; na drugi strani pa so v vitrinah razstavljeni vsi mariborski slovenski časopisi in nad njimi stari in novi Maribor v pestri mešanici umetniških in fotografskih slik, sredi katere kraljuje velik načrt bodočih mariborskih parkov in javnih nasadov. Mimo dveh mizic z mariborskimi vezeninami, na katerih je posoda iz pohorskega stekla in mariborske majolike, pridemo v manjšo sobo z reliefom Maribora in z diagrami o položaju Maribora. V dveh sednjih prostorih so okoli reliefov Delavske kolonije in Mladinskega doma na stenah slike in diagrami, ki kažejo veliko delo mariborske mestne občine po osvoboditvi. Da ne manjka tudi relief novih mariborskih podzemnih stranišč je naravno.

V lopi paviljona N in pa paviljona M je razstavljeno ostalo gradivo, kot kolonija pri Šmartnem na Pohorju, klavnica, trg, požarna bramba itd. Vsa razstava Maribora je prav osrečena. Tako da je mariborska razstava lepo dopolnilo slike slovenskih mest izmed katerih so zlasti lepo razstavili Kranj, Kamnik, Novo Mesto, Kostanjevica, Kočevje, ali pa naša Slovenska Bistrica. Mariborski paviljon spada nedvomno med najlepše in je verjen izraz smotrenege dela mariborske mestne občine na eni in mariborskih znanstvenih organizacij na drugi strani. Razstava Maribora je vsestranska slika Maribora, ki zahteva poglobitve, prav tako pa tudi obiskovalcu tudi prijeten trenutki vtis. V arhitektonskem oziru mogoče res nadkriljuje

Pred sporazumom med Vatikanom in Rimom

DELOVANJE »KATOLIŠKE AKCIJE« IN MLADINSKIH KATOLIŠKIH ORGANIZACIJ BO ZOPET DOVOLJENO, A LE NA VERSKI PODLAGI.

PARIZ, 31. avgusta. Sovjetski ljudski komisar za zunanje stvari Litvinov je v razgovoru s korespondentom »Chicago Tribune« izjavil, da bo svetovna gospodarska kriza trajala tako dolgo, dokler ne bodo carine znatno znižane. Pot k gospodarski normalizaciji vodi preko cele vrsti pogodb o nenapadanju in ravno te pogodbe nudijo najlepšo priliko, da se omeji tekmovalno oboroževanje narodov ter znižajo s tem zvezani silni izdatki.

Litvinov je izjavil dalje, da je o priliki svoje konference z zunanjim ministrom dr. Curtiusom v Berlinu skušal Nemčijo pridobiti za svoje načrte. Tudi Nemčija nujno potrebuje splošno znižanje carin; vendar pa je treba imeti stalno pred očmi, da obstoječe carinske pogodbe trenutno silno otežujejo vsako izpremembo na tem polju. V Ženevi bodo sedaj poizkušali pridobiti države za to, da bi zni-

žale carine napram svojim sosedom in sicer ne oziraje se na obstoječe pogodbe o največjih pogodbostih.

Kar se tiče francosko-ruske pogodbe o nenapadanju, je Litvinov naglašal, da so dani vsi pogoji za naglo sklenitev pogodbe. Moskva upa, da bo sklenila še več takih pogodb, ker vlada v Rusiji silno nezaupanje v Kelloggovo pogodbo. Take pogodbe bi se po Litvinovem mnenju morale skleniti med vsakima dvema državama, kajti šele na ta način bi prišla Kelloggova pogodba krepkeje do izraza.

Kar se tiče Poljske, se Rusija trudi, da zboljša svoje odnose, vendar pa se ne sme pozabiti, da vesti, kakor pravkar razširjena vest, da je pogodba o nenapadanju med Poljsko in Rusijo že sklenjena, nikakor niso primerne, da bi pospeševale ta stremeljenja.

Litvinov o perečih vprašanjih

VZROKI SVETOVNE GOSPODARSKE KRIZE. — ZNIŽANJE CARIN NUJNO POTREBNO. — FRANCOSKO-RUSKA POGODBA O NENAPADANJU.

RIM, 31. avgusta. V pogajanjih med fašistično vlado in Vatikanom je bilo v soboto odstranjenih mnogo težkoč, tako da se more računati že s tem, da bo sporazum dosežen že sredi septembra. Nova pogodba bo temeljila na sledečih pogojih:

Člen 43 med Italijo in Vatikanom sklenenega konkordata se izpremeni v smislu, da se prizna »Katoliški akciji« verski in versko-socialni značaj, krajevne skupine katoliške akcije bodo lahko zopet obnovile svoje delovanje, vendar pa ostanejo pod kontrolo škofov, ki prevzamejo tudi vso odgovornost za njihovo

delovanje. Osrednjemu odboru Katoliške akcije je priznana le majhna kompetenčna območje. Katoliške mladinske organizacije bodo zopet dovoljene, ker sicer Vatikan pod nobenimi okoliščinami ni hotel privoliti v sporazum, vendar pa bodo imele tudi te organizacije kljub koalicijski pravici skrbeti le za versko vzgojo članov, dočim je telesna vzgoja prepovedana slejkoprej fašizmu. Udeležba mladine pri nedeljskih službah božjih bo v smislu novega konkordata obligatorna. To so v bistvu obojestranski pogoji in zahteve za sklenitev sporazuma.

Mednarodni šahovski turnir na Bledu

Peto kolo.

Peto kolo velikega turnirja na Bledu, ki se je igralo v soboto, je končalo s sledečim izidom:

Dr. Astaloš je porazil švedskega prvaka Stoltza. Partija je bila zelo zanimiva. Dr. Aljehin je gladko odpravil belgijskega mojstra Colleja.

Pirc je remiziral s Kashdanom. Bogoljubov je s krepkim napadom potolkel Flohra.

Niemcovič je zadal madžarskemu prvaku Maroczyju prvi poraz.

Partiji Tartakower-Spielmann in dr. Vidmar - Kostić ste bili prekinjeni.

Šesto kolo.

Šesto kolo, ki se je igralo včeraj, je prineslo dve senzaciji. Genijalni Niemcovič je doživel že svoj tretji, Bogoljubov pa drugi poraz.

Svetovni prvak dr. Aljehin je v izvrstni formi in daleč nadkriljuje vse ostale udeležence turnirja. Niemcovič se je včeraj zelo slabo branil proti njegovemu napadu in je podlegel že po 19. potezah.

Partija Maroczy-Pirc je po napetem razvoju končala remis, istotako Tartakower-Astaloš ter Stoltz-Vidmar.

Bogoljubow je v boju s Spielmannom napravil kljub boljši poziciji nekaj siahkih potez in končno podlegel.

Partija Kashdan-Flohr je bila prekinjena v boljši poziciji za češkega prvaka

Ljubljana Maribor, po bogastvu gradiva, zlasti pa po vsestranski sliki, katero dobi človek iz razstave o Mariboru pa je mariborska razstava brezpogojno prva izmed vseh razstavljenih mest. Istotako je vzorna in solidna razstava mariborske Tujsko-prometne zveze in plinarne, ki je razstavila skupno z ljubljansko.

Ker izgleda, da se bo razstava ponovila tudi doma v Mariboru, zato bi bilo umestno, da bi se razstava v Mariboru izpopolnila še

s prikazanjem kaznilnice, in pa s primerom med predvojnimi in povojnimi Mariborom, v kolikor se ni to storilo že na sedanji razstavi mest na ljubljanskem veleselju.

Velik poset mariborskega paviljona — med prvimi rektor univerze v Ljubljani in ljubljanski škof — dokazuje, da tudi obiskovalci veleselja priznavajo, da je razstava mesta Maribora prav lepo delo, na katerega smo biti Maribor ponosen.

Janko Š k o r e c.

Flohra, partija Kostić-Colle v boljši poziciji za slednjega.

Stanje po VI. kolu: Aljehin 4 in pol (1), Spielmann in Kashdan 3 in pol (1), Bogoljubov 3 in pol, dr. Astaloš 3, dr. Vidmar in Kostić 2 in pol (2), Niemcovič, Pirc, Stoltz in Maroczy 2 in pol, Flohr in dr. Tartakower 1 in pol (1), Colle 1 (1).

Začetkom današnjega VII. kola je otvoril Aljehin partijo s Pircem z damskim gambitom in je žrtvoval enega kmeta. Sicer pa partija še ni razvita in je položaj popolnoma nejasen.

Nesrečen dan je imel danes dr. Astaloš, ki je napravil v boju s Spielmannom že kmalu po otvoritvi usodno napako in je moral potem že po 22. potezah kapitulirati.

Dr. Vidmar in Tartakower igrata zelo težko in zamotano partijo in je bil položaj opoldne še nejasen.

Bogoljubov je bil opoldne v boljši poziciji kakor Kashdan.

V partiji Maroczy-Flohr ima slednji ugodnejše izgleda.

Colle in Stoltz igrata zelo zanimivo igro polno riskantnih potez. Partija opoldne še ni bila odločena.

Kostić stoji v svoji partiji z Niemcovičem razmeroma slabo.

„Grof Zeppelin“ nad Atlantikom

PARIZ, 31. avgusta. Zrakoplov »Grof Zeppelin«, ki je na potu v Južno Ameriko, je včeraj ob 4.50 zjutraj dospel nad Sredozemsko morje, ob 15. uri pa nad Gibraltar in Tanger. Danes opoldne je gladko preletel Kanarske otoke.

Domače vesti

Pravo jajče čudo

je znesla te dni črna kokoš posestnici Lizi Zafošnik v Drgonji vasi. Jajce je izredno veliko in popolnoma zdravo. Revica je trpela cel teden, vendar končno brez zlih posledic. Izredno jajce je razstavljeno v izložbi podružnice »Jutra« in »Večernika« na Aleksandrovi cesti št. 13, kjer si je lahko vsakdo ogleda. —

Ljutomer.

Na naši Glasbeni šoli se bo vršilo vpisovanje dne 3. in 4. septembra dopoldne od 8. do 12. ure. Poučevalo se bo v tekočem šolskem letu: gosli, klavir, čelo, violon (bas), klarinet, flauta, mladinsko petje in teorija. Ukovina in šolnina kakor lani. — Jeseni priredi šola Sattnerjevo proslavo 80-letnice. —

Radl nasilnega beračenja

je bil sinoči krog 23. aretiran 31letni Fink Leopold, doma od Kočevja, ki je po gostilnah nadlegoval goste z beračenjem in jih psoval, če mu niso nič dali. Ko ga je stražnik pozval, naj pušči ljudi v miru, ga je opsoval z jugoslovansko svinjo, nakar ga je stražnik aretiral. Vendar se je tudi aretaciji z vsemi štirimi upiral, se metal na tla in vmes psoval. Na nekem vozičku so ga odpeljali v stražnico. Na policiji so ugotovili, da je bil Fink že 1. 1929. za tri leta izgnan iz Maribora. Oddan je sodišču. —

Srečke za IV. razred 21. kola državne razredne loterije so že prispale v upravo »Jutra« in »Večernika« v Mariboru. Cen. igralci se naprošajo, da jih pravočasno zamenjajo, ker se bo vršilo žrebanje že 4. septembra.

Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski te-

Slava mariborskih gasilcev

BISERNI JUBILEJ MARIBORSKEGA DRUŠTVA. — VELIKA MANIFESTACIJA GASILSKE IDEJE. — NAVZOČNOST BANA G. DR. MARUŠIČA. — ODLIKOVANJE GASILSKIH DELAVCEV.

Ves v zastavah, kakor ob kakem državnem prazniku, je Maribor v soboto in včeraj proslavljal biserni jubilej, šestdesetletnico obstoja mariborskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, jubilej dela v službi ljubezni do bližnjega.

V dvorani v društvenem domu so se v soboto zvečer zbrali načelstvo in člani društva na

Intimen komerz.

Starešinstvo gasilske zveze za dravsko banovino, s starostom Jos. Turkom na čelu, se je že tekom popoldneva pripeljalo v Maribor in imelo tu svojo sejo, zvečer pa je prisostvovalo slavnostnemu komerzu. Tudi bratsko celjsko gasilsko društvo je bilo zastopano (načelnik Jelenec in podnač. Košir), istotako ptujsko (nač. Stendte in inž. Cebotti), studenško (nač. Kaloh), iz železniških delavnic (nač. Alt) itd. Ob nagovorih načelnika Vollerja, ki so mu bile ves večer prirejane tople ovacije, Zveznega staroste Turka, županovega zastopnika mag. svet Rodoška, šefa sanitetne službe dr. Karla Ipavica, nač. Stendteja, nač. Jelenca, Alta, Koširja, obč. svet. Žekota, Kaloha in novinarja Spindlerja (imenom novinarskega kluba) ter med sviranjem društvenega orkestra je večer izzvenel v prijetno harmonijo. Diplome in kolajne za častno članstvo mariborskega društva so dobili starosta Zveze Jos. Turk ter člani starešinstva Vengušt, Murek in Fr. Pristovski, dalje 91-letni Jos. Tscheligi, danes edini še živeči soustanovnik društva, načelnik Voller, ki je do bil obenem krasno izdelan srebrni lovčev venec, šef-zdravnik dr. Karel Ipavica, 77 letnoletni aktivni člani Ertl (ki je že 27 let požarniški mojster), dr. Jos. Urbanczek st., ustanovitelj rešilnega oddelka, Jemisi, ki je že skoro polnih 60 let član društva, Šukalovič, Eker, tajnik Glabužnik, dr. Schmiderer, vodov. mojster Černy, Stumpf in Benedičič (ki je absolvirati že nad 1000 voženj z rešilnim avtom). Tudi mnogo drugih odlikovanj je bilo podeljenih društvenim članom.

Včeraj zjutraj ob pol 8. je predsednik državne gasilske zveze g. pl. Kržič iz Djakova, ki je dospel tekom noči, na po-breškem pokopališču

položil pri kapelici venec

v spomin umrlih gasilskim tovarišem. Ob pol 9. je pred Marijinim kipom na Glavnem trgu ob navzočnosti nad 400 gasilcev, celega parka mariborskega društva, gg. bana dr. Marušiča, župana dr. Juvana, polk. Radovanovića in drugih odličnikov in dostojanstvenikov ter ogromne množice naroda bral

slavnostno mašo v počastitev umrlih tovarišev

stolni župnik in dekan g. mons. Umek, ki je obenem po maši tudi izvršil blagoslovljenje nove Maginu-lestve. Pred mašo je mala Dorica Žebotova pozdravila gosp. bana dr. Marušiča in starosto Zveze g. Turka, mala Pavla Rakovčeva pa kumico Maginu-lestve gospo županjo dr. Juvanovo. Med mašo je svirala godba.

Po blagoslovitvi lestve je župnik dr. Juvan z odra, ki je bil improviziran pred mestno hišo, pozdravil g. bana dr. Marušiča kot najvišjega državnega funkcionarja v naši banovini. Mesto Maribor — je povdarjal — je zvesto udano kralju, vladi in državni misli. Pozdravil je dalje zastopnike vojaških in civilnih oblasti, gasilske zveze ter zastopnike bratskih društev. Povdarjal je ogromni pomen 60-letnega nasebičnega dela gasilnega društva za Maribor in njega prebivalstvo, pa tudi za okolico. Koliko milijonov narodnega premoženja so že rešili gasilci, koliko tisočev ljudi so reševali otehi smrti! Posebna zahvala gre sedanjemu načelniku Vollerju, ki je s svojo energijo dvignil društvo na višek popolnosti.

Ban dr. Marušič je podčrtal, da so gasilska društva prvenstveno državotvorna in konstruktivna,

da so že od nekdaj delala v smislu intencij Nj. Vel. kralja in da so tudi danes močna garda naroda in države.

Čestital je k jubileju še Zvezni starosta Turk. nakar je pripel na prapor mari-

borskega društva spominski trak ljubljanskega bratskega društva. Isto sta storila za celjsko društvo nač. Jelenec in za ptujsko nač. Stendte.

Sledila je defilacija vsega navzočega gasilstva iz Maribora in okolice, Ptuj, Celja, Slovenjgradca itd. s 6 prapori in z vsem parkom mariborskega društva z godbo na čelu pred zveznim starostom.

Ob 10. so se zbrali visoki gostje z banom in županom na čelu ter zastopniki društev zopet v društveni dvorani, kjer se je pod predsedstvom zveznega staroste Turka vršilo

slavnostno zborovanje.

Prvi starosta Zveze Vengušt je, potem ko je bil od navzočih navdušeno sprejet predlog, da se odpošlje udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravna brzojavka min. preds. generalu Živkoviču, podal pregledno zgodovino društva. Zborovalci so iskreno pozdravljali navzočega soustanovitelja Jos. Tscheligija ter njegova že tudi nad 90 let stara sodelavca dr. Jos. Urbaczeka in Jemisija. Ko je zvezni starosta Turk še posebej čestital soustanovniku Tscheligiju in povdaril, da je Zveza ponosna na mariborsko društvo, je

izročil kapetanu Vollerju znak častnega članstva Zveze.

Nato so bila izročena odlikovanja mariborskega društva in sicer: častni križec z rdečim trakom župan dr. Juvan, dr. Jos. Urbaczeku st., Jos. Tscheligiju, inž. Alb. Čermelj, predsedniku drž. zveze pl. Kržiču, načelniku mariborske župe Pfeiferju, načelniku celjske župe Golgrancu, Steudteju in Celottiju iz Ptuj, Jelencu in Koširju iz Celja, Klemenčiču iz Pobrežja, Kalohu iz Studencev, Flakusu iz Ruš, načelniku Vollerju ter članom mariborskega društva Raceku, dr. Karlu Ipavicu, dr. Schmidererju, Glabužniku, dr. Pirmerju, Ertlu, Egerju, Tutli, Černyju, Jägerju, Stumpfu, Bienu, Jemisiju, Volčiču, Čukaloviču, Benedičiču, Čerčetu, Fillekrussu, Rohlu, Bernbardu, Giebelu, Orlecu, Heričku, Kranjcu, Veheliu, Jos. in Frani Janu, Naratu, Möschu, in končno članom zveznega starešinstva Gezi Verzerju, Stanku Pristovski in Ivanu Rakuša.

Predsednik državne zveze pl. Kržič pa je

razdelil odlikovanja državne zveze: Častno članstvo dr. K. Ipavicu, dr. Schmidererju, Jos. Pfeiferju, nadsv. Čermelju in dr. Pirmerju iz Maribora, ter Flakusu iz Ruš; srebrno kolajno za gasilske zasluge pa Kalohu (Studenci), Falešu (Rače), Celottiju (Ptuj), Koširju (Celje), ter Klemenčiču in Pšenčičniku (Pobrežje). Končno je bila izročena načelniku mariborske župe Pfeiferju srebrna kolajna poljske državne zveze.

Z zahvalo vsem udeležencem in zlasti g. banu je predsednik zaključil slavnostno zborovanje.

Sledila je vaja mariborskega društva z gašenjem stolnice, nato pa

banket v hotelu Orel.

Župan dr. Juvan je izrekel prvo napitnico Nj. Vel. kralju. Ban dr. Marušič je še ponovno podčrtal veliki pomen gasilstva za narod in državo, pomoljni škof dr. Tomašič pa je čestital imenom cerkve in duhovščine. Govorili so še Kaloh, dr. Mühleisen, Turk, Racek, Pristošek itd.

Popoldne se je vršila v studenškem gozdu skupna narodna slavnost studenškega društva, ki je proslavljala včeraj svojo desetletnico in razdelila ob tej priliki več odlikovanj, ter mariborskega društva. Slavnost je potekla prav animirano.

Tako se je Maribor oddolžil jubileju, enemu svojih najaktivnejših in najplodonosnejših društev.

Četrtnska vožnja za strelce v Beograd.

Oblastna strelska družina v Mariboru sporoča vsem saveznim strelskim družinam, da je za državno strelsko tekmo v Beogradu dovoljena četrtnska vožnja. Strelci, ki nameravajo odpotovati na tekmo, se zberejo v petek, dne 4. sept. ob 14. uri na glavnem kolodvoru v Mariboru. Skupino vodi oblastni odbornik Slavko Reja. —

Mariborski in dnevi drobiž

Netaktnost dr. Mühleisena.

Enfant terrible mariborskih Nemcev, dr. Mühleisen, je že pred leti, ko so se mudili v Mariboru založniki časopisja iz Nemčije in nemški novinarji in ko jim je občina priredila banket, zagrešil grdo breztačnost napram gostitelju, da je na banketu javno pred gosti obdolževal Slovence terorja in nasilja nad tukajšnjim nemštvom. Podobno netaktnost je zagrešil zopet včeraj, ko je tudi občinski svet, v katerem sede po ogromni večini svoječasni iz svobodnih volitev izšli zastopniki slovenske večine, priredil banket v počastitev 60-letnice mariborskega gasilnega društva. Prav po nepotrebnem in ostantativno je izjavil, da govori »imenom nemške manjšine« in je izrazil gostoljubje v to, da je na eni strani dal svoja izvajanja izzveneti po njih smislu v konstatcijo, da je gasilno društvo bilo in je nemška postojanka (dokaz: njegova trditve, da je gasilno društvo plod nemškega dela, da so Nemci do prevrata imeli društvo v rokah in da se tudi po prevratu v tem ni nič spremenilo!), in da je na drugi strani postavil neresnično trditev, da je edino v gasilnem društvu Nemcem sodelovanje še omogočeno, dočim se jih je drugod povsod izrinilo (kaj pa obč. svet, mestna hranilnica, ribarsko društvo, lovsko društvo itd.?). Ker absolutno zaupamo v lojalnost gosp. kapetana Vollerja in načelstva gasilnega društva, ki so že ponovno in zlasti tudi sedaj povodom proslave povdarjali, da društvo ne pozna v svojem delu nobenih, niti najmanjših, nacijsko-političnih tendenc, ampak da služi in hoče služiti izključno ideji človekoljubja, in ker so nekateri člani društva vendarle aplavdirali govoru dr. Mühleisena, je vsekakor potrebna jasna izjava društva: njega kapetana in načelstva, da-li soglašajo z netaktnimi nacionalno-političnimi aluzijami g. dr. Mühleisena. Tudi smatramo za potrebno, da se v občinskem svetu ugotovi, v koliko so izjave dr. Mühleisena kot leadra nemške manjšine upravičene glede nemožnosti sodelovanja Nemcev v raznih korporacijah.

Razstava prvega mariborskega brez-motornega letala

je bila v soboto in včeraj v telovadnici meščanske šole. Razstavo je v soboto obiskal predsednik aerokluba g. rav. dr. Tominšek, ki je v svojem nagovoru povdaril, da je mladina, ki dela in ustvarja, bodočnost naroda. Posebno zahvalo je izrekel tudi ravnatelju Humeku, ki je dal akademski skupini aerokluba za izgradnjo letala na razpolago delavnico in tudi svoje sile. Razstavo si je tekom obeh dni ogledalo veliko število — nad 500 — ljudi, ki se zanimajo za letalski sport. Tekom prihodnjih dni bo prvi poskusni let z letalom, kojega izredno fina konstrukcija je vzbujala občudovanje vseh posetnikov razstave. Vsa čast taki mladini! —

Omladina Narodne Odbrane

ima pričeni s torkom, dne 1. septembra zopet svoje redne sestanke ob običajni uri! Udeležba obvezna. — Odbor. —

Razvanje pri Mariboru.

V torek, dne 25. avgusta, sta bila v cerkvi sv. Mihaela v Razvanju poročena Roth Franc in Kaloh Stefanija, oba iz uglednih kmetijskih družin. Obilo sreče! — Z redom Sv. Save 5. stopnje, je bil odlikovan tukajšnji šolski upravitelj g. Šijanec Ljudevit, vnet sokolski delavec in vzoren šolnik. Častitamo! — Občina je tukajšnjemu sokolskemu društvu dala brezplačno na razpolago lepo zemljišče ob glavni občinski cesti za letno telovadišče. —

Levo roko zlomil

si je nad komolcem včeraj štiriletni Oton Heremanski iz Vrtne ulice, ki se je igral na stopnicah in na dvorišču gasilnega doma, pa je pri tem padel raz tretje stopnice. Z rešilnim avtom je bil odpeljan v bolnico. —

Odkritje spomenika kralju Petru v Ljubljani

1. Prijavite se še takoj občini radi naročila legitimacij za četrtnsko vožnjo
2. Občine, javite odboru takoj — lahko tudi brzojavno — število potrebnih železniških legitimacij za četrtnsko vožnjo.
3. Občine, javite brezpogojno in čimprej najbližji železniški postaji število udeležencev iz vaše občine, sicer ne more železniška uprava odrediti, potrebno radi vlakov.
4. Vožnja je četrtnska na vseh železniških progah zapadno Zagreba in Karlovca. Pri nastopu vožnje kupite polovično vozovnico, ki velja tudi za brezplačen povratek.
5. Vsako legitimacijo za četrtnsko vožnjo mora žigosati občina, v kateri prebiva udeleženec.
6. Legitimacije za znižano vožnjo je treba v Ljubljani predložiti v potrdilo, da se je vsakdo udeležil odkritja spomenika. To potrjevanje se bo vršilo na glavnem kolodvoru, na velesejmu in v veži »Kazine« — Kongresni trg št. 1. Na glavnem kolodvoru in na velesejmu bo to žigosanje v dneh 6., 7. in 8. septembra čez dan, v Kazini pa le dne 6. septembra od 7.30 do 20. ure.
7. Potujte z vlaki, ki bodo objavljeni za posamezne proge v časopisih in papirih, da boste 6. septembra do 9. zjutraj v Ljubljani.
8. Iz Maribora bo vozil posebni vlak z odhodom (iz Maribora) ob ca. 1.40, ki prispe v Ljubljano ob ca. 6. (zjutraj). Če bo več udeležencev, bo vozil še drugi posebni vlak uro kasneje. Zato se vsi pravočasno prijavite občini, ki naj sporoči skupno število udeležencev železniški postaji.
9. Dostop na slavnostni prostor bo le proti osebni izkaznici, ostali se zbirajo za spreved po društvi in organizacijah na Vodnikovem trgu. Podrobnejša navodila za to grupacijo slede.
10. Izkaznice za slavnostni prostor se izdajajo le na imenske prijave; prošnjam za izročitev izkaznic brez navedbe imen ni mogoče ustreči, zato naj se nepravilno izvršene prijave takoj obnove.
11. Za sodelovanje pri sprevedu niso potrebne posebne izkaznice.
12. Prenos izkaznic je nedopusten — izkaznice je vidno nositi.
13. Podroben program svečanosti in razvrstitve udeležencev bo še objavljen na tem mestu.
14. Godbe — prijavite svoje sodelovanje pri svečanosti takoj odboru — Ljubljana, Kongresni trg 1 II. Zbirališče — Vodnikov trg.
15. Odbor obvešča, da ne daje železniških legitimacij za četrtnsko vožnjo v komisijsko prodajo. Zato ne bo vračal denarja za eventualno vrnjene legitimacije. Naročene legitimacije se odpošljejo posameznikom ali društvom le proti povzetju stroškov za železniške legitimacije in poštino.
16. Društvom, organizacijam in posebnim skupinam, ki se s svojim članstvom udeležijo spreveda, se priporoča, da se preskrbe nap. tablice v velikosti 60x30 cm z napisom v črnih črkah na svetlem temlju, katere bodo nosili skavti pred dotičnim društvom itd. v sprevedu. Tablice naj bodo na 1.50 m dolgem drogu.

Ponedeljek Ponedeljek Poslovilni kabaretni večer

Torek Torek
Novi spored
Velika kavarna

Radi suma sokrivde
na umoru pri Jarenini je bila aretirana tudi žena oskrbnika Viktorja Bachmanna, Magdalena Bachmann, in izročena v zapore okrožnega sodišča.

Nabavljajna zadruga
javlja svojim članom, da je dospelo lepo domače namizno grozdje. —

Dr. Marink Fran,
Trubarjeva ulica 11 zopet redno ordinira. —

Iz mojih spominov

RAZMAH NARODNE ŽELEZNIČARSKE ORGANIZACIJE.

S tem je bila izvršena popolna ločitev slovanskih železničarjev od Nemcev. V Pragi se je osnovala »Liga slovanskih železničarjev«, ki je na manifestacijskem zborovanju 10., 11. in 12. septembra 1910 prvič pokazala svojo moč s tem, da je prihitelo v Prago preko 5000 železničarjev Slovanov. Jaz, Rebol in Skvarča smo se udeležili te manifestacije ter se tam nasrkali novega poguma. Neki stari vodja Eisenbahnbeamtenvereina mi je odkrito priznal, da Nemci niso v stanu kaj takega prirediti.

Posledica te manifestacije je bila, da so nas začeli Nemci zopet iskati, saj so bili uverjeni, da ne morejo brez nas ničesar napraviti. In tako je že leta 1911 nastala nova koalicija železničarjev, sestavljena iz nemških in slovenskih narodnih organizacij, kateri je načeloval predsednik »Spolka čeških žel. uradnikov«. Energični nastop Lige je imel za posledico, da je železničarski minister dr. Roll zagrozil z razpustom vseh slovanskih organizacij. Vsled tega je naša podružnica izročila na shodu 27. IX. 1911 vse svoje premoženje meni, da ga čuvar, obenem pa je pristopila podružnica kot ustanovnik Dramatičnemu društvu s 50 K. Leta 1911 je pripravljala Liga pasivno resistenco, ki je potekla zelo burno. Toda koalicija se je izkazala z nemške strani kot neiskrena. Imeli smo skupno listo za volitve v personalno komisijo. Ker so pa Nemci naša imena namenoma potvorili, smo sklenili, da se volitev ne udeležimo in smo pozvali Ligo, da izstopi iz koalicije.

Podružnica je zlasti v stanovskih vprašanjih krepko delala ter si priborila priznanje celo pri narodnih nasprotnikih. Slikar Horvat nam je po mojih navodilih naslikal krasno društveno tablo, ki je znamenita radi tega, ker sem popo- pogodil našo sedanjo mejo. V več 100 odtisih je ta tabla še danes razširjena šir- rom naše slovenske domovine.

Ker so Nemci vedno bolj pritiskali na- še ljudi, smo 6. II. 1912 ustanovili šolo za železničarje, kjer smo naše priprav- ljali za razne izpite. To in pa deistvo, da se mi je posrečilo za rodbino Slovence

Dendeta, ki se je v službi s plini zastrupil. kljub temu da ni bil naš član, doseči zavarovalno rento, je bistveno dvignilo naš ugled.

Ko smo leta 1912 Bralno društvo, ka- teremu so pripadali preje železničarji, razpustili, ker ni bilo več pravega zani- manja, smo po njem podedovali lep in- ventar, tamburice, note, mize, stole itd. Takoj smo radi tega napravili

tamburaški in pevski zbor,

ki je pridno sodeloval pri naših izletih. Priredili smo 30. 6. 1912 majniški izlet v Cirkovce, prihodnje leto v Slivnico, leta 1914 v Hoče, katerega se je udeležilo pre- ko 500 ljudi, kar ni uplivalo samo na že- lezničarje, temveč tudi na drugo občin- stvo.

Leta 1912 in 1913 smo priredili za ta- krat bogato božičnico v Narodnem do- mu, kjer smo redno obdarovali okrog 40 otrok z obleko, drugih 200 pa s pecivom in sadjem.

S predavanji v Narodnem domu, na Studencih in pri Magdalenii smo širili narodno zavest. Tako je dr. Pivko pre- daval o balkanski vojni, o zgodovini in institucijah Bolgarov, dr. Brunčko o pangermanizmu in preganjanju avstrijs- kih Slovanov radi veleizdaie, dr. Polja- nec o pljučnih boleznih itd.

Pri vsem tem delu seveda nismo po- zabili na

narodno-obrambno delo.

Ko je izšel poziv za nabiranje kamnov za CM družbo, sem zbral 23 brambov- cev ter smo podpisali 5 kamnov po 200 kron, ki so bili leta 1912 vplačani. In ko je Weizl Vilko stavil leta 1911 na ob- čnem zboru CM podružnice predlog, da naj se javi, kdor se zaveže zbrati za CM družbo 10 novih članov, sem se javil tu- di jaz. Ker so pa naši člani zahtevali lastno podružnico, sem ustanovil Želez- ničarsko podružnico družbe CM., ki je imela že tekom enega leta sama več članov ko obe drugi in je po 10 vinarjev od člana mesečno nabrala 193 kron; pri- čelo se je pravcato tekmovalje zlasti naših članic, katera bode več nabrala. (Sledi).

udeležil na lastne stroške, je zasluga še večja.

Prapor Kaaevega stega mariborskih skavtov je izgotovljen in je prava dika agilne edinice. Slovesna blagoslovitev bo sredi septembra.

»Weekend« knjiga s podnaslovom »Un. nost prirodnega življenja«, delo župnega načelnika Miroslava Zora, nudi veliko pomoč mladim vodjem in priprav- nikom, zato jo najtopleje priporočamo.

Klub »Bobrov« je na zadnjem sestan- ku sklenil izdati druge brošure kot na- daljevanje »Solnce se vrača«. Knjižica bo izšla okoli Božiča.

Župnikova pridiga.

V neki fari so imeli običajno cerkveno žegnanje. Kot običajno, je bila »deseta maša« slovesna! Najprej pa je bila prid- ga. Župnik je začel: »Ljubi farani! Vem, da bi radi zvedeli kaj iz zgodovine naše farne cerkve. Pa vam bom v kratkem povedal! Tu, kjer je veliki altar, je bil svoje čase preprost hlev; dalje hiša, a tam zadaj, kjer so velika vrata, skedenj. Čisto zadaj pri vratih je bila skedenjska stena in na kljukah so imeli obešene cep- ce za mlačev žita. Pa še dandanes so tam sleherni nedeljo in praznik — cepci, ki pa niso obešeni, ampak stojijo in slone pri zidu, motijo dekleta in mene jezijo. — Amen!»

Oh to deževno vreme...

Gost v gostilni: »Kaj ne, očka krčmar, da je bilo tudi v vašem kraju hudo de- ževje in povodenj?»

Krčmar: »Da, da, tako je bilo, da smo že mislili, da bo vesoljni potop!»

Gost: »To pa vam že rad verjamem! Saj se očitno pozna tudi v vašem vinu. Salamensko veliko vode je v njega u- drišlo!»

Sport

Tekmovalje med mariborski- mi in graškimi nogometaši

V soboto in nedeljo ste gostovali v Mariboru prvorazredni moštvi graškega Parkkluba in SK Hakoah. Parkklub se je srečal z Železničarjem, Hakoah pa z Ra- pidom. ISSK Maribor pa je včeraj od- igraval v Gradcu tekmo proti SK Kastner & Öhler.

SK Železničar: Parkklub (Gradec) 6:3 (5:1).

Tekma, ki se je odigrala na igrišču SK Železničarja, je doprinesla domačinom visoko, toda zaslužno zmago. Železni- čarji, ki so bili primorani nastopiti brez Wagnerja, Frangeša in Pezdicka, so pred- vajali tokrat zelo koristno igro. Zlasti napadalna vrsta je šla na delo s poseb- nim elanom in se je dvignila nad pov- prečno igro. Krilska vrsta sicer ni bila na običajni višini, vendar pa je zado- voljila. Ožja obramba je bila na mestu, razen Konrada, ki se ne zna plasirati.

Gosti niso pokazali nikakih posebnosti. V polju so še precej dobro igrali, to- da v kazenskem prostoru so popolnoma odpovedali.

Dasi so imeli Železničarji razmeroma lahko stališče in so otvorili serijo napa- dov na vrata gostov, niso v drugem pol- času dosegli več golov, ker niso ohranili elama in požrtvovalnosti. Sodil je dobro g. Nemec.

SK Rapid: SK Hakoah (Gradec) 5:5 (2:2).

Včerašnja nagometna tekma je bila zaključena z neodločnim rezultatom. Po poteku igre pa bi morali gosti zapustiti igrišče poraženi. Dobro polovico igre je moštvo Rapida diktiralo tempo in stil in je napravilo z odločnejšim startom mnogo bolj svež vtis od nasprotnika. Tehnično so domačini zaostajali za go- sti.

Gostje so imeli najboljši del moštva v obrambnem triju. Vratar miren in sigu- ren, branilca ostra z lepimi osvobodilni- mi streli. Krilska in napadalna vrsta sta predvajala lepo kombinacijsko igro do kazenskega prostora. Tam pa je trčila na izvrstno obrambo Rapida, ki je bila zla- sti v drugem polčasu na višini. Rapidov napad v sedanji postavi ni najboljši. Pe- torica še ni vigrana, nove moči absolut- no niso zadovoljive. Zlasti v pogledu kombinacijske igre so mnogo grešili. Kril- ska vrsta razen Golinarja je preveč de- fenzivna.

Igra je potekla v žilavem tempu in so bili gosti v prvem, domačini pa v dru- gem polčasu boljši nasprotnik. V dru- gem polčasu je bila igra jako ostra.

Sodnik g. dr. Planinšek je sodil prav dobro.

V predtekmi je rezerva Rapida zma- gala nad rezervno Svobodo s 3:0 (1:0). Sodil je g. Jančič.

SK Kastner & Öhler (Gradec): ISSK Ma- ribor 5:3 (3:1).

Prvak ZNPa je včeraj gostoval v Grad- cu ter odigral proti tamkajšnjim SK Kastner & Öhlerjem prijateljsko tekmo. Mariborčani, ki so nastopili brez Pepčka, so podali zelo slabo igro. Zlasti ožja o- bramba je popolnoma odpovedala. V krilski vrsti je edino odgovarjal Kirbiš. Napadalna vrsta je igrala zelo raztrga- no. »Maribor« ni skoro niti za trenutek dal nazreti igre prejšnjih tekem, ki smo jih videli v Mariboru.

Domačini sicer tudi niso igrali dosti boljše, vendar so dosegli zmago in to zaslužno. Glavno krivdo na porazu nosi vratar Koren, ki bi od petih dobljenih golov lahko branil vsaj dva. En gol je bil tudi lasten.

Mnogo boljše so zaigrali juniorji, ki so se srečali z graškimi juniorji.

ISSK Maribor: SK Kastner & Öhler 1:0 (0:0).

Tekma je bila vseskozi lepa in živah- na. Mladi Mariborčani so zaigrali z ela- nom in požrtvovalnostjo in so zmago popolnoma zaslužili. Prvi nastop sloven- skih juniorjev v Gradcu je bil prava pro- paganda za nogomet. Uspeh, ki so ga dosegli Mariborčani je zelo časten, zla- sti ker je juniorsko moštvo SK Kastner & Öhlerja najboljše v Gradcu.

Ostale nogometne tekme.

Zagreb: Concordija : Ferencvaros (Budimpešta) 2:2 (2:1).

Beograd: Hungaria (Budimpešta): Jugoslavija 6:3 (3:3).

Osijek: Slavija: Obilič (Vel. Bečke- rek) 6:0 (4:0).

ISSK Maribor: SK Ptuj 11:6.

V Ptuj se je včeraj odigral medklub- ski tenis match med ISSK Mariborom in SK Ptujem. Zmagali so zaslužno Mari- borčani, akoravno niso nastopili z naj- boljšimi igralci.

Od dam se je zopet najbolj odlikovala ga. dr. Ravnikova, ki je z uprav- brilantno igro odpravila svojo močno nasprotnico. Gospa Babičeva ni do- segla svoje običajne jakosti in je neza- služno podlegla. Gdč. Breda Hribarjeva je gladko odpravila nasprotnico, dočim je gdč. Gregorec še le po ljutem boju igro odločila v svojo korist. Od gospo- dov je žel največji uspeh zopet Poš z lepo zmago nad Sakotnikom. Vo- glar je vkljub stalnemu vodstvu zgubil že dobljeno igro proti Honveryu. Iz- vrstno je igral Laos proti Borovskemu. Lepi zmagi sta tudi dosegla Babič in Mandil.

V naslednjem rezultati: Poš - Sakotnik 2:6, 6:4, 6:3, Honvery - Voglar 4:6, 8:6, 7:5, Loos - Borovsky 6:3 6:4, Mandil - Dr. Scheichenbauer 8:6, 6:0, Babič - Dr. Blanke 6:2, 6:2, Jurin - Mautner 6:1, 6:2, ga. Ravnik - H. Fichtenau 6:3, 6:4; ga. W. Fichtenau - ga. Babič 6:4, 7:5, gdč. Gregorec - ga. Sakotnik 4:6, 6:3, 6:3, gdč. Hribar - ga. D. Scheichen- bauer 6:0, 6:0, Sakotnik - Honvery proti Poš - Voglar 7:5, 6:2, Loos - Babič proti Borowsky - Dr. Scheichenbauer 6:0, 6:1, Mautner - Mandil proti Jurin - Doktor Blanke 6:0, 7:5; ga. dr. Ravnik - Poš proti gdč. H. Fichtenau - Sakotnik 8:6, 6:3; gdč. W. Fichtenau - Honvery proti gdč. Hribar - Voglar 6:1, 6:2, ga. Babič - Loos proti ga. Sakotnik - Bo- rowsky 6:3, 6:3, zakonca dr. Scheichen- bauer proti gdč. Gregorec - Babič 6:2, 6:3.

SK Železničar.

V sredo dne 2. septembra se bo vršila ob 20. uri v restavraciji Narodni dom važna odborova seja. Udeležba obvez- na. Tajnik.

Zaključek evropskega plavalnega pr- venstva.

Včeraj so bile v Parizu zaključene plavalne tekme za prvenstvo Evrope. Na 400 m je zmagala Braunova (Holand- ska) v času 5:42. V finalu na 1500 m je zmagal Madžar Hallasy. Holandska je odnesla prvenstvo Evrope v damskih disciplinah, Madžarska pa prvenstvo Evrope v waterpolu.

Sokolstvo

Sokolski dan v Sv. Jerneju pri Ločah

Šentjernejska sokolska četa je svoj prvi nastop združila s proslavo 10letnice vladanja našega kralja. Lepo vreme je privabilo iz vseh krajev Dravinjske do- line precejšnje število Sokolov in sokol- skih prijateljev v Št. Jernej. Prijazni vrt brata Vališarja, je kmalu po 15. uri na- polnila množica občinstva, ki je z zani- manjem sledilo posameznim točkam na- stopa, ki ga je s primernim nagovorom, spominjajoč se 10letnega modrega vla- danja našega vladarja, otvoril vodja pridne čete, šolski upravitelj br. Friedl. Zapel je za njim dobro izvežbam oktet šentjernejskih fantov-četašev, nakar so sledile srčkane deklaracije dece, posve- čene našemu vladarju in posamezne toč- ke telovadnega nastopa.

Najprej so pod vodstvom sestre Va- lišarjeve nastopile zelo ljubke dekl- ce z vajami s petjem, z zastavicami in rutami (»Škrikanček poje... in sijaj sijaj solnce...«). Prikorakali so za njimi pod vodstvom okrožnega načelnika Himelaka četaši in nato pod Solarjem 24 članov ter so oboji izvedli svoje vaje prav dobro, zlasti vrli četniki. Za orodno telovadbo so nastopile celo članice, kar pri četnih nastopih redko opažamo. Vse točke so bile od navzočih z odobravanjem in nav- dušenjem sprejete. Po telovadbi je imel slavnostni govor imenom župe brat dr. E. Mejak. Slovesnost, ki bo ostala vsem obiskovalcem v najlepšem spominu, je poživila tudi državna himna. Telovadne točke je spremljal na harmoniju br. Friedl

Skautizem

Skavtski dnevi v Ljubljani.

V proslavo kraljevega tedna je Drav- sko župa sklenila, da priredi skavtske dneve, ki naj dokažejo ljubezen skavtov do kralja. Spored skavtskih dni je sle- deči:

Dne 6. septembra: udeležba pri odkrit- ju spomenika; ob 10. zbiranje za obhod na Vodnikovem trgu; ob 10.30 odkritje spomenika kralju Petru, nato obhod po mestu; ob 16. uri konferenca planink.

Dne 7. septembra: ob 9. uri konferenca skavtov, obvezna za vse navzoče vodje; ob 14. uri redna župna skupščina. Even- tuelno bo še skupna taborna zabava in tekmovalje.

Župna skupščina.

Kot zaključek skavtskih dni se bo vr- šila 7. septembra ob 14. v Ljubljani red- na letna skupščina Dravske župe. Kraj še ni določen. Dnevni red: Otvoritev, poročilo o slovanskem skavtskem kon- gresu, mednarodni konferenci vodij in se- stanku roverov v Švici, poročilo funkci- onarjev, absolutorij in volitev nove žup- ne uprave, nadzornega odbora in župne- ga sveta, predlogi konference planink in konference skavtov, samostojni predlogi in slučajnosti. Opozarjamo, da imajo gla- som župnih pravil, predpisanih od save- za, glasovalno pravico na župni skup- ščini, člani župne uprave, vrhovni vodje samostojnih edinic ter njihovi namestniki in na vsakih 100 članov (načete stotine) po en delegat, ki pa mora imeti pravilno izstavljeno polnomočje svoje edinice.

Payel Kunaver, dolgoletni starešina Dravske župe, je kot edini Jugoslovan zastopal naš savez in s tem našo državo na mednarodni skavtski konferenci v Ba- denu in na sestanku roverov v Kander- stegu. Ker se je obeh važnih prireditel-

Dr. O. Ilanig.

Dva soseda

Povest iz preteklega stoletja.

I.

Po pozni maši

Zastonj več drugih postopa za njo, le njemu prijazno se smejo okó.

Prešeren.

Trg Hum stoji kaj mično na robu ne posebno velikega griča Menihovec, ki je bil nekdanj last očetov iz reda Sv. Benedikta. Proti vzhodu, severu ter zapadu pa se odpira ravno polje, prekinjeno z malimi grički, po katerih se solišči na južni in zapadni strani vinska trta, na drugi pa te vabijo košata drevesa v hladno senco, če sonce le preveč izliva svoje žarke na vinske gorice.

Med hribčki se vije precej globok potok Struga med zelenimi travniki in jelševim grmovjem. Počasno in mirno se pretaka na videz temna voda dalje proti vzhodu in nikdo ne bi mislil, da tudi vzkipi, se razlije po rodovitnem polju ter podere in odnese vse, kar se ji stavi v bran.

Bilo je leta 1852 neko nedeljo meseca junija. Jutranje sonce je priplavalo na jasno nebo, le tu in tam se je pojavil za trenutek oblček ter bežal črez modro, neskončno polje, a se ravno tako hitro zgubil pred ogrevajočimi žarki vedno višje se dvigajoče žareče kroglice.

V trški cerkvi posvečeni sv. Marku, je ravnokar odzvonilo vabilo k drugi ali kakor ljudje pravijo, pozni maši, katero bi imel opraviti kaplan Klement.

Bil je mož srednje postave, črnih las, modrih oči ter bolj upadlega, bledega obraza. Nosil je zlata očala, kar mu je dalo izraz učenega moža. Njegovo čelo je kazalo odločnost, bistroumnost, obenem pa tudi razumevanje za človeško čustvovanje. Ni bil mož ozkosrčnosti, videl je v dušo vsakogar in nikdar ni prestrogo sodil. Homines sumus — vsi smo grešniki, je rekel večkrat, bodimo usmiljeni, da usmiljenje najdemo. Bil je sloviti govornik, njegove besede so bile učinkovite; kazale so, da govori s čutom in zato so tudi šle vsakomur do srca. Vsled tega pa so ga poslušali vsi z zanimanjem. Še celo tržani, ki so rajši gledali cerkev od zunaj in stopili le ob največjih praznikih v božji hram ali pa še tudi tedaj ne, so sedaj radi prihajali. In tudi uradniki, ki so bili še navzeti duha Jožefinizma, so poslušali modre govore obče spoštovanega kaplana.

Kakor navadno, so prihajali tudi tisto nedeljo od vseh strani župljani proti trgu od bližnjih krajev. Starejši, večinoma gospodarji, so se pomikali med različnimi pogovori o stanju setve, ki je bila prav obilna.

Pred njimi je stopal mlajši zarod, dekleta z belimi ali rumenimi rutami na glavi, za njimi pa fantje, navadno vsak s šopkom za klobukom, ki ga mu je dala izvoljenka, če pa ne, pa si ga je napravil sam, da ga ni bilo treba biti sram pred drugimi tovariši. Šaljive, obenem nagajive besede, so šle od fantov do deklet, ki tudi niso ostale dolžne odgovora. Tako je hitro minul čas; dospeli so do cerkve, stoječe na malem okroglem hribčku. Nekdaj je obdajal cerkev mogočen zid kot obramba zoper turške napade, ki so v tistih groznih časih prodrli tudi sem, zažgali trg ter opustošili cerkev. Sedaj so podrl zid ter zgradili zemljo okoli cerkve, da je bilo lepo ravno.

Pozvonilo je, orglje so zadonele, slišalo se je ubra-

no petje, ki pa je kmalu utihnilo, kajti kaplan Klement je začel s pridigo. Nekateri fantje so še postajali po stari navadi okoli cerkve ter opazovali zadnje ženske, ki so se požurile, da ne zamudijo lepe pridige. Toda kmalu so zginili tudi ti v cerkev, kajti ravnokar je končal kaplan pridigo in v kratkem stopi pred oltar. Da bi pa postali še sedaj zunaj, bi jih bilo le nekoliko sram, kajti gospod župnik, ki je ob enem tudi dekan, je natančen, in dostikrat se zgodi, da stopi iz bližnjega župnišča, ter gre okoli cerkve. Reče nič, a njegov strogi pogled pove vse; kdor bi se še ustavljal, slišal bi pridigo, a bolj ostro, kakor jo je imel kaplan Klement.

Minula je božja služba. Množica se je vsula iz cerkve; nekateri so šli takoj domu, posebno gospodinje, kajti treba je doma odrediti zadnje priprave za kosilo. Drugi so odšli v prodajalne, da nakupijo to in ono, kajti med tednom ni časa za to, preveč je dela na polju, in za vsako malenkost tudi ne more steči v trg. Tretji pa so jo zavili proti krčmam, katerih tudi v tedanjem času ni manjkalo, da si pogasijo žejo, kajti sonce je vedno bolj pripekalo. In krčmarji so točili tedaj dobra vina, ki so jih deloma sami dobivali iz svojih goric, deloma pa od poštenih prodajalcev, ki niso poznali Janeza Krstnika.

»Glej, glej,« pravi Vinko, mlad fant iz Podgorja, svojemu tovarišu Konradu. »Glej tam Roziko, kako teče in se suče, kam pa se ji tako mudi?«

»E saj veš,« odvrne Konrad iz Lomnika, »tja v prodajalno beži, da si navidezno nekaj kupi, pri tem pa čaka na davčnega adjunkta, katerega vidi tako rada, on pa njo.«

»Ha, ha,« se zasmije Vinko ter pokaže dve vrsti kakor sneg belih zob. »Iz te moke že ne bo kruha, adjunkt jo ima le za norca, do resnice pa nikdar ne pride.«

»Ne vem nič gotovega, smili se mi le Dolnikov Tone, ki jo ima res rad, toda Rozika, je ošabna ter visoko leta. Bajé se je izrazila, da mora dobiti uradnika, če ne, gre raiši v samostan.«

»Naj le gre, saj potrebna je pokore za njeno gizdavost.«

Tako sta se pomenkovala oba fanta, ki sta bila blizu Rozike doma.

Pa pogledimo malo za Roziko in povejmo, kje je doma.

Nedaleč od trga ob cesti, ki se vije med zelenimi polji dalje proti severu, stoji ob cesti lep, bel hram z obširnim gospodarskim poslopjem. Pred hramom je bilo postavljenih nekaj klopi in miz, nad vratmi pa je visei v pločevinastem okvirju, napravljenem iz listov vinske trte, velik grozd modre barve, tedaj znamenje, da tu Bog roko ven moli. Na južni strani hiše se je razprostiral mal vrt, zasajen s košatimi jablani, ki so dajale prav prijetno hladno senco.

Tukaj tedaj je bila gostilna, katero je imel Rozikin oče Konrad Cestnik s svojo ženo Margareto.

Cestnik je bil mož srednje postave, rjavih las, sivih oči, katere so se skrivale pod močnimi obrvmi, tako, da nikoli nisi prav vedel, kam gledajo in kaj se skriva za njimi. Obraza je bil podolgovatega, bolj suhega, pod nosom je nosil močne brke, brado je imel obrito.

Prirojeno pa mu je bilo uglajeno obnašanje in znal je govoriti tako sladko in prepričevalno, da ga je vsak rad poslušal in še dalje posedel kakor je nameraval. Pri vsem je kazal zopet zvitost, da nisi nikdar vedel,

kaj namerava in kakšen uspeh hoče doseči. Vendar pa so tržani radi zahajali k njemu, kajti znal se jim je dobrihati ter jih hvaliti; tudi jim je dobro postregel ter pri cenah ne pretiraval, kar je bilo marsikomu prav, posebno pa onim uradnikom, ki niso imeli dosti cvenka v žepu, zlasti pa proti koncu meseca.

In Cestnik je poznal vse te težave, v takih slučajih je milostno rekel: »Ah kaj, ni treba danes plačati, saj vem, da se rabi denar za marsikaj drugega, saj imate dobro, zanesljivo službo in mi ne uidejte!«

To pa je ugajalo vsakemu. Cestnik si je zapisal vse dolžnike, toda ne s kredo na vrata, tja so prišli le največji pijanci ter slabi plačniki — za goste iz trga je imel posebno knjigo, v kateri je bilo zabeleženo vse, kaj je ta ali oni v njegovi gostilni zavžil.

Cestnikova žena Margareta pa je bila ravno nasprotno od svojega moža. Precej okrogla, male postave, dičila jo je sama pohlevnost ter dobrosrčnost. Obraza je bila vedno veselega, zmirom prijazna, ljubezniva, prava mati z vsemi dobrimi lastnostmi, le z edino napako, da je imela svojo hčer Roziko preveč rada in ji je tako tudi vse dovolila.

Rozika je tedaj tudi tako vzrasla kakor so jo stariši vzgojili. Zavedala se je svoje lepote ter se tudi temu primerno oblačila. Dovoljeno ji je bilo vse, saj je bil Cestnik ponosen na edinega otroka. Čutila je, da jo vsi obožavajo, zato pa se je navzela napuha, gizdavosti ter preziranja ljudi kmetkega stanu. Nosila je vedno obleko kakor so jo delale mojške v trgu, a še tudi to ji je bilo preslabo. Če je le mogla, je šla z očetom v Maribor, kajti tam si je izbrala, kar ji je najbolj ugajalo. Oče je sicer gledal malo debelo, ko je plačeval račune, a vedel je, da je to le dobro za gostilno, ker privabi s tem še več gostov in mogoče tudi uglednega ženina boljšega stanu.

In tako se je Cestnik udal v svojo usodo.

Pa še nekaj je bilo, kar je posebno ugajalo tržanom in so že zaradi tega zahajali radi v Cestnikovo gostilno.

V tedanjih časih je še pod vplivom Jožefinizma bilo običajno, da so govorili boljši ljudje vedno nemški, slovenski jezik je bil le za prebivalce zunaj na deželi, tedaj manj vreden.

Kdor je hotel kaj veljati ter občevati z gospodo, je moral znati nemški.

In tako je bilo tudi s Cestnikom.

Ker je obiskoval dve leti ljudsko šolo v mestu, se je priučil nemščini ter se tudi tako ogrel za ta jezik, da ga je rabil pri vsaki priliki ter se ponašal, da zna tako dobro govoriti kakor vsak meščan.

Trg Hum je bil, kakor tudi drugod, po mišljenju svojih prebivalcev pretežno nemški. Bile so le male izjeme, še celo dekan je kaj rad govoril nemški in tudi v tem jeziku dopisoval z vsemi oblastmi. Zato je prišlo včasih do ostrejšega razgovora z mladim kaplanom, ki je povdarjal, da ima tudi slovenski jezik svoje pravice in se ga ne sme zapostavljati.

Pri tržanih pa je veljal tisti, ki je bil izobražen in hotel z njimi govoriti slovenski, za hujškača, ki hoče uvesti novo slovenščino, katere nikdo ne razume.

Da je govoril Cestnik večinoma le nemški in to prav dobro, mogoče boljše kakor tržani, ki so si v zadregi pomagali tako, da so pridžali slovenski besedi nemško končnico, je tedaj tržanom iz Huma posebno ugajalo. Cestnik pa je bil dosti prebrisan, da je izkoristil to okolnost v svoj prid, ker mu je to prineslo marsikateri srebrni groš več kakor drugim gostilničarjem, ki so občevali z ljudmi v jeziku, kakor so se ga iz mladega naučili.

(Dalje prih.)

Brivskega pomočnika,
starejšo moč, dobrega delavca, sprejemem takoj ali po dogovoru v stalno službo. Istotam se sprejme učenka. — Oferte na Fr. Novak, Aleksandrova cesta 22. 2522

Lepo opremljeno sobo,
eventuelno z dvema posteljami in tudi z oskrbo oddam s 1. septembrom. Vprašati Hobacher, Aleksandrova cesta 11. 2479

Ugledna rodbina
sprejme dijakinjo v popolno oskrbo. Klavir! Vprašati je na naslov: B. Guštin, Cankarjeva 24. 2513

Gospa Rakuša,
Jadranska ulica 21c sprejme dva dijaka na stanovanje. 2518

Učenka
sprejme atelje za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 2501

Oddam opremljeno sobo.
Jože-Vošnjakova ul. 21 II. 2520

Gospoda sprejemem kot sostanovaleca,
Židovska ul. 12 I. 2521

Sobo
z eno ali dvema posteljami in posebnim vhodom oddam takoj ali s 1. septembrom. Betnavska cesta 64. 2454

Opremljeno sobo s posebnim vhodom
oddam takoj. Vrbanova ul. 28, pritličje, desno. 2523

Kompletne nove spalnice
(Blumenesche), pleskana, po zelo ugodni ceni na prodaj. Orožnova 4. dvorišče. 2531

Kupim rabljen mizarški skobelnik.
Nova vas, Bolfenkova 6. 2528

Prodam novi gramofon,
Frankopanova ul. 2. 2526

Samostojno damo
išče kot družabnico za prvovrstno kavarno samostojen gospod. V slučaju obojestranske simpatije ženitev ni izključena. Reflektantke naj navedejo v svojih ponudbah svoje premoženje v gotovini in naj priložijo svojo sliko ali pa naj se osebno predstavijo. Kavarna je tudi na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 2529

Sprejemem abonente na hrano.
Ruška c. 3. 2523

Dijaka višješolca
sprejemem na stanovanje in hrano. — Stanovanje prvovrstno: kopalnica, glasovir, centralna kurjava. Naslov v upravi »Večernika«. 2533

Trgovskega valenca
s predpisano šolsko izobrazbo sprejme takoj Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2. 2483

Atelje za perilo Rupnik,
Slovenska ulica 20 prevzame: Popravila nogavic, ažuriranje, entlanje, predtiskanje. 2500

Od 1. IX.!
Popularna in poznana vina
vinske veletrgovine

Jakov Kapitanović
Crno po Din 10.
Belo po Din 12.
Opolo po Din 12.
v lokalih

Dalmatinskega vinskega hrama
in gostilne »Sibenik«
v Vetrinjski ulici!
Preko ulice vsa vina po 10 Din liter!

Pozor!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem **znižal cene prvovrstnemu pristnemu dalmatinskemu vinu,**

črno, belo in opolo vse po 10 Din liter

Za obilen obisk se priporoča lastnik gostilne „Pri stari pošti“ in gostilne „Evropa“, nasproti glavnega kolodvora.

Franjo Celar

Zahtevajte povsod „Večernik“!